

Emne ansvarlig -Safet Bektovic

Om emnet:

Emnet gir en innføring i forholdet mellom islam, kristendom og vesten i et historisk og teologisk perspektiv. Hovedfokus er temaer som historiske erfaringer i form av konflikter, kulturell og politisk interaksjon og dialog, som har preget relasjonene mellom disse to religionene fra 700- til 2000-tallet.

Et viktig utgangspunkt er forståelsen av islam og kristendom som størrelser i bevegelse. Dette skal blant annet utforskes ved å se på teologiske framstillinger av den religiøse andre. Samtidseksempler vil bli brukt for å granske og belyse historiske og teologiske perspektiver, og for å se hvordan historien påvirker samtiden. Videre vil også avgrensningen «Vesten» tas opp til diskusjon og flere perspektiver legges fram.

De utvalgte fokusområdene gir et innblikk i kompleksiteten i de interreligiøse relasjonene mellom kristne og muslimer gjennom historien, noe som er viktig for forståelsen av dagens forhold. I forlengelsen av det historiske perspektivet presenteres og diskuteres aktuelle eksempler på interreligiøse møter mellom kristne og muslimer i Vesten, med særlig vekt på Skandinavia. Her legges det vekt på temaer som flerkulturelle samfunn, interreligiøs dialog og kjønn.

Når det gjelder teologi, er hovedfokuset på tolkninger innenfor de to religionene og teologiens rolle i sosiopolitiske sammenhenger. Målet er å forstå de viktigste teologiske konseptene og diskutere deres kulturelle og sosiopolitiske implikasjoner i forhold til et felles samfunn.

Slik sett utgjør teologiske forskjeller og likheter (om gudsbegrepet, vold i religionens navn, menneskesyn, hellig tekst, etikk og lov) hoveddelen av interreligiøse diskusjoner. Betydningen av disse diskusjonene vurderes også i forhold til moderne utfordringer (individualisering, sekularisme, moralsk pluralisme) som både kristne og muslimer møter i vesten. Kritisk refleksjon rundt begrepsbruk, som for eksempel «Vesten», vil drøftes historisk og teologisk, og blant annet gi innsikt i språkets makt; hvordan begreper er del av forskjellige diskurser.

Kunnskap:

Du har innsikt i mangfoldet av interaksjoner mellom muslimer og kristne gjennom historien.

Du har kunnskap om kristne og islamske grunnbegreper samt teologiske forskjeller og likheter mellom kristendom og islam.

Du blir kjent med forholdet mellom religion og kultur og det kulturelle mangfoldet mellom kristne og muslimer.

Du vil ha innsikt i noen høyaktuelle temaer knyttet til interreligiøs forhold, som interreligiøse møter i vesten, interreligiøsdialog og kjønn.

Ferdigheter:

Du vil utvikle evnen til å se aktuelle problemstillinger fra et relasjonelt perspektiv.

Du vil lære å bruke historisk kunnskap, teologisk argumentasjon og innsikt i aktuelle hendelser.

Du skal kunne diskutere spenninger mellom religionene i lys av religionsmøte og i sammenheng med dagens politiske situasjon.

Du skal kunne analysere tekst og kritisk vurdere forskjellige framstillinger og perspektiva.

Du skal kunne presentere fagstoff muntlige i plenum.
Du skal kunne reflektere over egen posisjonaltet.

Eksamensoppgave, sensur og karaktersetting:

Studentene har fått utdelt to oppgaver som de kan velge mellom.

Hver oppgave omhandler ett av de sentrale temaene som ble tatt opp i forelesningene og som er dekket av pensum.

Hver oppgave har to deler: Del 1 hvor studentene skal vise kunnskap og forståelse for det gitte temaet, og del 2 hvor de oppfordres til å drøfte en bestemt problemstilling, og som følger redegjørelsen de har gitt i forkant. Første del av oppgaven legger vekt på kunnskap og andre del på analytiske ferdigheter.

Utgangspunktet for karaktersetting er felles karakterskala med tilhørende kommenterer ved UiO, emner på 1000-nivå, som også kan brukes som en overordnet sensorveiledning.

De generelle kravene i eksamensoppgaven/retningslinjene for å evaluere eksamensoppgaven er:

- 1) Evne til å besvare oppgaven i samsvar med hva oppgaven ber om, dvs. besvare oppgaven fullstendig og uten å skrive utenom.
- 2) Evne til å anvende relevante dele av pensum. Besvarelse må ta utgangspunkt i pensum, men kan suppleres med andre relevante kilder.
- 3) Reglene for kjeldebruk og referanser må overholdes (jvf. Emnebeskrivelsen).

For høyere karakter, B eller A, er det nødvendig at studenten, i tillegg til å oppfylle disse tre kravene og ha solid kunnskap i temaet, demonstrerer selvstendighet og analytisk evne, er metodisk reflekterende og har evne til å koble sammen ulike deler av pensum.

Oppgave er 3000-4000 ord inkludert litteratur og fotnoter.

Forventninger til de enkelte eksamensoppgaver

Ordinær eksamen:

Oppgaven 1

Gi noen historiske og aktuelle eksempler på hvordan muslimer har forholdt seg til kristendom/kristne. Drøft betydningen av Koranen og de politiske forhold når det gjelder muslimers forhold til kristendom.

Det handler om å vise hvordan og hvorfor muslimer, i ulike historiske perioder og geografiske områder, behandlet kristendommen i kristne ulikt: Noen ganger som fiender, noen ganger som anerkjente minoriteter, tredje ganger som gode medborgere og potensielle samarbeidspartnere.

I dette spilte Koranen, eller rettere sagt dens bruk, en spesiell rolle. Drøftelsen tar blant annet sikte på å vise hvordan Koranen ble brukt både som rettferdiggjørelse for krig og som begrunnelse for dialog og sameksistens, avhengig av situasjonen og tilnærmingen til kristendommen/kristne.

Oppgaven 2

Gjør rede for Bosnias historie, med fokus på dens multireligiøse aspekt. Hvilken rolle har religion hatt for identiteten til de ulike bosniske folk og deres innbyrdes forhold (fred og konflikt). Drøft deretter betydningen av religiøs nasjonalisme i forhold til krigen på 1990-tallet.

Første del av oppgaven viser til en redegjørelse for bosnisk historie som har vært svært religiøst mangfoldig siden middelalderen. I det følgende forventes studenten å påvise kunnskap om hvordan religion spilte en spesiell rolle i den etniske differensieringen av Bosnia (som vi i dag ofte sier er multietnisk), spesielt på slutten av 1800-tallet og begynnelsen av 1900-tallet.

Til slutt ber oppgaven om å drøfte religiøs nasjonalisme som drivkraften i den siste konflikten i Bosnia, og som en ideologisk motsetning til ideen om sameksistens.

To alternative oppgaver (utsatt eksamen):

Oppgaven 1

Gi noen historiske og aktuelle eksempler på hvordan kristne har forholdt seg til islam/muslimer. Drøft deretter hvordan politiske forhold og skiftende samfunnsmessige kontekster har påvirket kristnes syn på islam og muslimer.

Det handler om å vise hvordan og hvorfor kristne, i ulike historiske perioder og geografiske områder, behandlet islam i muslimer ulikt: Noen ganger som fiender, noen ganger som en anerkjent religion, tredje gang som gode medborgere og potensielle samarbeidspartnere.

Drøftelsen tar sikte på å vise hvordan det politiske forhold (for eksempel muslimske erobringer i tidlig middelalder, kolonialisme og kriger i moderne tid) har påvirket de kristens forhold til islam og muslimer.

Oppgaven 2

I den aktuelle debatten om islam i Europa står spørsmål som religiøs radikaliserings og vold sentralt. Gjør rede for og drøft bruk av vold i Guds navn i islam historisk og aktuelt. Sammenlign med bruk av vold i Guds navn i kristendommens historie og diskutere begrepet hellig krig i kristendommen og islam.

Første del av oppgaven viser til diskusjonen om islamsk radikalisme i Europa, som et av de siste tiårenes brennende problemer (med eksempler på terrorisme i islams navn) når det gjelder islam i Vesten. Den andre delen av oppgaven ber om en drøftelse (generelt eller med fokus på konkrete eksempler) av bruken av vold i islam, sammenlignet med det samme fenomenet i kristendommen.